

Yargı Teşkilatında Yeniden Yapılanma: Bir Model Önerisi

Fatih KIRIŞIK¹ & Kübra ÖZTÜRK²

Özet

Türkiye’de yargı teşkilatı parçalı bir yapıya sahip bulunmaktadır. Çok parçalı bir yapıya sahip olan yargı teşkilatı 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile geliştirilmiştir. 2017 Anayasa değişikliği ile demokratik ülkelerde bulunmayan askeri adli yargı ve askeri idari yargı kolları kapatılmıştır. Bu yargı kollarının kapatılmasıyla birlikte Türkiye’de yargı teşkilatı beş yargı kolu olarak faaliyet göstermektedir. Türkiye’de anayasa yargısı, adli yargı, idari yargı, uyuşmazlık yargısı ve seçim yargısı olmak üzere beş yargı kolu bulunmaktadır. Yargı teşkilatının bu kadar parçalı yapıda olması çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Adli ve idari yargının iki ayrı yargı kolu olarak düzenlenmesi, bu yargı kolları arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözmek üzere bir başka yargı kolu olan uyuşmazlık yargı kolunun oluşmasına yol açmıştır. Bu durum yavaş işleyen yargılama süreçlerine eklenen yeni aşamalar nedeniyle yargının işleyişini daha da yavaşlatmaktadır. Yargı teşkilatının sadeleştirilmesi ve yargısal işleyişin hızlandırılması açısından yargı kollarının sayısının azaltılmasının fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu amaçla çalışmada yargı teşkilatının yeniden yapılandırılması konusunda bir model önerisi sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Yargı, Yargı Teşkilatı, Yargısal İşleyişin Hızlandırılması, Yargı Kolları, Yargısal Süreçler

RESTRUCTURING OF THE JUDICIAL ORGANIZATION: A MODEL PROPOSAL

Abstract

The judicial organization in Turkey has a fragmented structure. The judicial organization, which has a multi-part structure, was developed with the Constitutional amendment made in 2017. With the Constitutional amendment of 2017, the military judicial judiciary and military administrative judicial branches, which do not exist in democratic countries, were closed. With the closure of these judicial branches, the judicial organization in Turkey operates as five judicial branches. There are five judicial branches in Turkey, namely constitutional judiciary, judicial judiciary, administrative judiciary, dispute judiciary and election judiciary. The fact that the judicial organization is in such a fragmented structure brings with it various problems. The judicial branch, the judicial and administrative organized as two separate this labour dispute between the judicial branch to resolve disputes, and judicial branches of terms has led to the formation of the judicial branch. This situation slows down the functioning of the judiciary even more due to the new stages added to the slow-functioning judicial processes. It is assessed that reducing the number of judicial branches will benefit from simplifying the judicial organization and accelerating judicial functioning. For this purpose, a model proposal on the restructuring of the judicial organization will be presented in the study.

Keywords: Judgment, Judicial Organization, Acceleration of Judicial Functioning, Judicial Branches, Judicial Processes

¹ Prof. Dr., Karabük Üniversitesi, İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID ID: 0000-0002-9663-7502, fatihkirisik@karabuk.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Gediz Meslek Yüksekokulu, ORCID ID: 0000-0001-7554-0202, kubra.ozturk@dpu.edu.tr

1. Giriş

Yargı sistemleri ve yargı teşkilatı yapıları ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Bazı ülkeler yargı birliği sistemini uygularken bazı ülkelerde ise yargı ayrılığı sistemi uygulanmaktadır. Ülkeler uygulamış oldukları yargı sistemlerine göre yargı teşkilatlarını yapılandırmaktadır.

Türkiye’de ise yargı ayrılığı sistemi bulunmaktadır. Türkiye yargı teşkilatı ve yargı kolları açısından dağınık bir sisteme sahip bulunmaktadır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle askeri yargının kaldırılmasıyla hâlihazırda Türkiye’de 5 yargı kolu faaliyet göstermektedir. Bu yargı kolları anayasa yargısı, idari yargı, adli yargı, uyuşmazlık yargısı ve seçim yargısıdır. Türk yargı sisteminde çok sayıda yüksek mahkeme bulunmaktadır.

Türkiye’de yargı teşkilatının ve yargı kollarının dağınık yapısı, yargı kollarındaki iş yükünü artırmaktadır. Bu durum yargılama süreçlerinin uzamasına neden olmaktadır.

Türkiye’de yargı teşkilatında ve yargı kollarında yeniden yapılanmaya gidilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada yargı teşkilatında yeniden yapılanmaya yönelik bir model önerisi geliştirilmiştir.

2. Türkiye’de Yargı Teşkilatı

Türkiye’de yargı teşkilatında 5 farklı yargı kolu bulunmaktadır. Bunlar anayasa yargısı, idari yargı, adli yargı, uyuşmazlık yargısı ve seçim yargısıdır (taa.gov.tr, 2022; Kırışık ve Öztürk, 2022: 218).

Anayasa yargısı, devlet işlemleri üzerinde yapılan her çeşit yargısal özellikteki anayasaya uygunluk denetimidir (Kaboğlu, 2007: 13’ten akt. Güveyi, 2012: 146). Anayasa yargısı, anayasa hükümleri kapsamında devletin yasama ve yürütme organlarını denetleme ve alakalı konularda hüküm vermektedir (Yıldırım, 2021: 575).

Anayasa yargısında tek yargı organı olarak Anayasa Mahkemesi bulunmaktadır (Tercan, 2014: 3; Ergül, odtuadt.com). Anayasa yargısında, Anayasa Mahkemesi dışında mahkeme bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesi, yasaların anayasaya uygunluğunu denetlemekle görevli bulunmaktadır. (Gönenç, 2010, www.tepav.org.tr). Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç tüzüğü’nün Anayasa’ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetlemekte, anayasa değişikliklerini ise yalnızca şekil bakımından incelemekte ve denetlemektedir (www.anayasa.gov.tr, 2022).

Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve TBMM İçtüzüğü’nün ya da bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasa’ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davasını, Cumhurbaşkanı, TBMM’de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu ve TBMM üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyeler açabilmektedir (www.anayasa.gov.tr, 2022).

Anayasa Mahkemesi 15 üyeden oluşmaktadır (Aslan, 2022: 20). TBMM, iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Cumhurbaşkanı, üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk,

iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer (www.anayasa.gov.tr, 2022).

Adli yargı, kişiler arasındaki özel hukuk uyuşmazlıklarını çözen ve ceza kanunlarını uygulamakla görevli bulunan yargı koludur (Kırışık, 2018: 47). Adli yargıda ilk derece mahkemeleri olarak ceza mahkemeleri ve hukuk mahkemeleri bulunmaktadır (taa.gov.tr, 2022). Hukuk mahkemeleri, sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer hukuk mahkemeleridir (5235 Sayılı Kanun, Md.4). Ceza mahkemeleri, asliye ceza ve ağır ceza mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer ceza mahkemeleridir (5235 Sayılı Kanun, Md.8).

Adli yargıda ikinci derece mahkemeleri Bölge adliye mahkemeleridir (5235 Sayılı Kanun, Md.3). Bölge adliye mahkemesi, adli yargı ilk derece mahkemeleri tarafından verilen ve kesin olmayan karar ve hükümlere karşı istinaf kanun yoluyla alakalı başvuruları inceleyip karara bağlamaktadır (taa.gov.tr, 2022).

Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii olup, T.C. anayasası ve ilgili kanunlara göre görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir (2797 Sayılı Kanun, Md.1).

Yargıtay'da hukuk ve ceza daireleri bulunmaktadır (taa.gov.tr, 2022). Yargıtay'da 12 hukuk, 12 ceza dairesi bulunmaktadır (2797 Sayılı Kanun, Md.5). Her dairede bir başkan ve yeteri kadar üye bulunmaktadır. Yargıtay daireleri heyet halinde çalışmaktadır. Heyet bir başkan ve 4 üyenin katılımıyla toplanmakta ve kararlar oy çokluğuyla alınmaktadır (taa.gov.tr, 2022).

Yargıtay üyeleri 12 yıl için seçilmekte ve bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilememektedir (Ürküten, 2018: 35). Yargıtay'ın karar organları, daireler, Hukuk Genel Kurulu, Ceza Genel Kurulu, Büyük Genel Kurul, Başkanlar Kurulları, Birinci Başkanlık Kurulu, Yüksek Disiplin Kurulu ve Yönetim Kuruludur (Ürküten, 2018: 21).

İdari yargı, idarenin yargısal denetimini yapmakla görevli, idari makamların idare hukuku alanındaki faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlendiği yargı koludur (Gözler ve Kaplan, 2018: 247; Kırışık, 2018: 47). İdari yargı, idarenin işlem ve faaliyetlerini denetlemektedir (megep.meb.gov.tr, 2022). İdari yargı, idarenin hukuka uygun olmayan işlemlerini iptal etmek, idari eylem ve işlemlerden zarar gören kişilerin zararlarını karşılamak amacıyla faaliyet göstermektedir (Işıkman, 2022: 51).

İdari yargıda ilk derece mahkemeleri olarak idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleri bulunmaktadır (megep.meb.gov.tr, 2022; Tercan, 2014: 4). İdare mahkemeleri idari yargının genel görevli ilk derece mahkemesidir (Gözler ve Kaplan, 2018: 248). İdare mahkemeleri, genel olarak vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki idari işlemlerin iptali ve idari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini için açılan tam yargı davalarını karara bağlamakla görevli genel mahkemelerdir (Gözler ve Kaplan, 2018: 248; taa.gov.tr, 2022).

Vergi mahkemeleri, genel olarak vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ile bu konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları karara bağlamakla görevlidir (taa.gov.tr, 2022).

İdari yargıda bölge idare mahkemeleri ise istinaf merciidir (megep.meb.gov.tr, 2022; Kırışık, 2018: 47). Bölge İdare Mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak, yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki

uyuşmazlıklarını kesin karara bağlamakla yetkili bulunmaktadır (megep.meb.gov.tr, 2022; taa.gov.tr, 2022). Bölge İdare Mahkemelerinde bir başkan ve yeteri kadar üye bulunmaktadır (Gözler ve Kaplan, 2018: 249).

Danıştay, Anayasa ile görevlendirilmiş yüksek idare mahkemesi, danışma ve inceleme merciidir (2575 Sayılı Kanun, Md. 1). Danıştay, idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlar ve ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülen davalarla ilgili kararlara karşı temyiz istemlerini inceleyip karara bağlamaktadır (Kırışık, 2018: 112). Danıştay'da 1 idari ve 9 dava dairesi bulunmaktadır. Danıştay üyeleri 12 yıl için seçilmekte ve bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilememektedir (taa.gov.tr, 2022).

İdari yargı kolu içinde Sayıştay'da bulunmaktadır. Sayıştay Anayasa'da yüksek mahkemeler arasında sayılmamıştır (Taytak ve Sakıncı, 2018: 87; Kırışık, 2018: 47). Sayıştayın görevi merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumlarının tüm gelir, giderleri ve mallarını TBMM adına denetimini yapmaktır (Candan, 2009: 8).

Uyuşmazlık Yargısında tek yüksek mahkeme olarak Uyuşmazlık Mahkemesi bulunmaktadır (Kırışık, 2018: 49). Uyuşmazlık Mahkemesi, adli ve idari yargı yerleri arasında davalardan doğan görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmekle yetkili yüksek bir mahkemedir. (Tercan, 2014: 2; taa.gov.tr, 2022). Görüldüğü gibi Uyuşmazlık Mahkemesi farklı yargı kollarının birbirleri arasındaki uyuşmazlıkları çözmektedir (Kırışık, 2018: 57). Uyuşmazlık Mahkemesi, 1 başkan, 6 asıl ve 6 yedek üyeden oluşmaktadır (www.uyusmazlik.gov.tr, 2022).

Uyuşmazlık Mahkemesi hukuk ve ceza bölümlerine ayrılmaktadır. Hukuk uyuşmazlıkları hukuk bölümünde, ceza uyuşmazlıkları ise ceza bölümünde karara bağlanmaktadır (Anıl, 1992: 46).

Seçim yargısı kapsamında il seçim kurulu, ilçe seçim kurulu ve kurulların kararlarının incelemekle görevli bulunan Yüksek Seçim Kurulu bulunmaktadır (Kırışık, 2018: 49). Yüksek Seçim Kurulu, tüm faaliyetlerini il ve ilçe düzeyinde örgütlenen il seçim kurulu ve ilçe seçim kuruluyla beraber yerine getirmektedir (Özdemir, 2010: 112).

Yüksek Seçim Kurulu, seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve TBMM üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etmekte görevlidir (www.ysk.gov.tr, 2022; Kırışık, 2018: 49; Özdemir, 2010: 114).

Yüksek Seçim Kurulu 7 asıl ve 4 yedek üyeden oluşmaktadır. Üyelerin görev süresi 6 yıl olup süresi biten yeniden seçilebilmektedir (7062 Sayılı Kanun, Md. 4).

3. Türkiye'de Yargı Teşkilatının Yeniden Yapılandırılması

Türk yargısının en başta gelen problemlerinden biri yargı birliği ilkesine aykırı bir yapılanma içerisinde bulunmasıdır (Süren, 2009: 403). Yargı birliğine aykırı olan yapılanma, mevcut yargı sisteminin iş yükünü artırmakta ve çalışamaz hale getirmektedir. Yargı sisteminde ciddi bir karmaşa söz konusu bulunmaktadır (Süren, 2009: 411).

Yargı birliğini uygulayan ülkelerde tek bir yüksek mahkeme bulunmaktadır. Bu mahkeme anayasa yargısı, idari yargı ve adli yargıyı tek başına temsil etmektedir. Yargı birliği, Anglo Sakson hukuk sisteminin bulunduğu ABD, İngiltere, Avustralya ve Kanada gibi ülkelerde benimsenmiş bulunmaktadır (Süren, 2009: 404).

Yargı birliğini uygulayan ülkelerde kamu hukuku ve özel hukuk ayrımı bulunmamaktadır. Gerek kişiler arasındaki uyuşmazlıklara gerekse de kişi ve devlet arasındaki uyuşmazlıklara aynı hukuk uygulanmaktadır. İdari ve adli yargı ayrımı yoktur (Uzun, 2016: 23).

Türk yargı sistemi ise çok başlı olarak yapılandırılmıştır (Can, 2010). Türkiye yargı kolları ve yüksek mahkemeler açısından dağınık bir yargı örgütlenmesine sahiptir. Yüksek mahkemeler açısından dünyanın en zengin, yargı kolları açısından ise en dağınık ülkesidir (Uzun, 2016: 13).

Bir ülkede aynı hukuk sisteminde yargı kolları ve yüksek mahkeme sayısının artması, söz konusu hukuk sisteminde yargı kararları arasında birliğin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Bu durum “tabii hakim ilkesi” yerine “kanuni hakim ilkesine” geçilmesine neden olabilecektir. Yani kişinin bulunmuş olduğu hukuk sistemi içerisinde doğal hakiminden başka bir yargı organı karşısına çıkabilecektir (Aliefendioğlu, 803’ten akt. Uzun, 2016: 29).

Bir ülkede hukuk düzeni içerisinde birden fazla yargı kolunun bulunması bu yargı kolları arasında görev ve hüküm uyuşmazlıklarının çıkmasına neden olarak bu uyuşmazlıkların çözülmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi gibi ayrı yargı yerlerinin kurulmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda Türkiye’de yüksek mahkeme sayısının azaltılması gerekmektedir (Aliefendioğlu, 803’ten akt. Uzun, 2016: 29). Norveç, İsviçre, Hırvatistan, Estonya ve Romanya ülkelerinde adli ve idari yargıda tek bir yüksek mahkeme bulunmaktadır. (Uzun, 2016: 25).

Türkiye’de çok sayıda yargı kolu ve mahkemeler bulunmaktadır. İdarenin işlem ve eylemleri adli yargıda da çözümlenebilecekken yargı bölünerek idare mahkemeleri kurulmuştur (Kartal, 86’dan akt. Süren, 2009: 410). İdari ve adli yargı ayrımı kaldırılmalıdır (Süren, 2009: 412).

Adli ve idari yargı birleştirilebilir. Adli ve idari yargının birleştirilmesiyle adli ve idari yargı arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümleyen uyuşmazlık yargısı da kalkmış olacaktır.

Anayasa yargısı ve seçim yargısı aynı şekilde faaliyetlerine devam edebilir. Böylece 3 tane yargı kolu olacaktır. Bunlar anayasa yargısı, seçim yargısı ve adli yargı+idari yargının birleşmesiyle oluşan yargı koludur.

Yargı teşkilatında yeni yapılanmada yüksek mahkeme olarak Yüksek Adalet Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay’ın görevlerini üstlenecek yeni bir yüksek mahkeme olarak kurulabilir. Yüksek Adalet Mahkemesi içinde Adalet Yüksek Kurulu ile Danıştay ve Yargıtay içerisinde bulunan kurullar bulunabilir. Bölge İstinaf Mahkemeleri ise, Bölge İdare Mahkemeleri ve Bölge Adliye Mahkemelerinin birleşimi ile ortaya çıkacaktır. İdari yargı ve adli yargıda şu anda var olan alt derece mahkemeler bu yeni sistemde aynen varlığını koruyabilir. Böylelikle 3 ayrı yargı kolu tek bir yargı kolu içerisinde birleştirilmiş olacaktır. Bu yeni yargı kolu adalet yargı kolu olarak isimlendirilebilir. Bu yeni yapılanma aşağıda gösterilmektedir.

Yüksek Adalet Mahkemesi

Bölge İstinaf Mahkemeleri

Hukuk Mahkemeleri+Ceza Mahkemeleri+İdare Mahkemeleri+Vergi Mahkemeleri

4. Sonuç

Türkiye’de 5 adet yargı kolu faaliyet göstermektedir. Söz konusu yargı kolları anayasa yargısı, idari yargı, adli yargı, uyuşmazlık yargısı ve seçim yargısıdır. Anayasa yargısı

yapılan işlemlerin anayasaya uygun olup olmadığı yönünde denetim yapan yargı koludur. Bu yargı kolunda tek mahkeme olarak Anayasa Mahkemesi görev yapmaktadır.

Adli yargı kolu kişiler arasında özel hukuktan doğan uyuşmazlıklara bakan yargı koludur. Adli yargıda ilk derece mahkemeleri olarak ceza ve hukuk mahkemeleri, ikinci derece, ara derece ya da istinaf mahkemesi olarak Bölge Adliye Mahkemeleri, yüksek mahkeme olarak da Yargıtay faaliyet göstermektedir.

İdari yargı kolu, idarenin işlem ve faaliyetlerinin denetimini yapmaktadır. İdari yargıda ilk derece mahkemeleri olarak idare ve vergi mahkemeleri, istinaf merci olarak Bölge İdare Mahkemeleri ve yüksek mahkeme olarak da Danıştay görev yapmaktadır.

Uyuşmazlık yargı kolunda adli ve idari yargı kolu arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıkları çözümlenmektedir. Uyuşmazlık yargı kolunda tek yüksek mahkeme olarak Uyuşmazlık Mahkemesi görev yapmaktadır.

Seçim yargısı seçimlerin başlangıcından bitimine kadar tüm süreçlerin hukuki olarak denetimini yaparak seçim tutanaklarını kabul etmektedir. Seçim yargısında il seçim kurulu, ilçe seçim kurulu ve Yüksek Seçim Kurulu görev yapmaktadır.

Türkiye’de yargı kollarında ve yargı teşkilatında bu dağınık yapı mahkemelerin iş yükünü artırmakta ve yargılama süreçlerinin uzamasına neden olmaktadır. Bu nedenle yargı kollarında ve yargı teşkilatında yeni bir yapılanmaya gidilmelidir. Adli ve idari yargı birleştirilebilir. Adli ve idari yargının birleştirilmesiyle adli ve idari yargı arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümlen uyuşmazlık yargısı da kalkmış olacaktır.

Anayasa yargısı ve seçim yargısı aynı şekilde faaliyetlerine devam edebilir. Böylece 3 tane yargı kolu olacaktır. Bunlar anayasa yargısı, seçim yargısı ve adli-idari yargının birleşmesiyle oluşan adalet yargı kolu olacaktır. Danıştay ve Yargıtay birleştirilerek Yüksek Adalet Mahkemesi kurulmalı, bölge mahkemeleri de bölge istinaf mahkemeleri adı altında birleştirilmelidir. Alt derece mahkemeler aynı şekilde görevlerine devam edebilecektir. Bu örgütlenme modeli ile kamu hukuku-özel hukuk ayırımını benimseyen hukuk sisteminin değiştiği düşünülmemelidir. Yüksek Adalet Mahkemesi çatısı altında idari yargı ve adli yargı alt birimleri, bölge istinaf mahkemeleri yapısında ise bölge idare ve bölge adliye mahkemeleri yine faaliyetlerini sürdürebilecektir. Ancak çok sayıda mahkemenin kurulması, işleyişi, benzer faaliyetleri yürüten kurumların ayrışmasının getirdiği ekonomik, hukuki, emek ve zaman maliyetleri azaltılmış, yargı kurumları arası uyuşmazlıklar kendi içerisinde geliştirilen içtihatlar ve kararlarla çözümlenmiş olacaktır. Bu bağlamda vatandaşların da daha kaliteli bir yargı hizmeti alabilmeleri için güç birliği ve yeni fırsatlar oluşacaktır. Yargı kolu sayısının azalmasıyla anlaşılması ve işleyişi kolaylaşan yargı daha hızlı ve daha isabetli çözümler üretmek için uzmanlaşma aşamasına geçilmiş olacaktır.

Kaynakça

- 2575 Sayılı Danıştay Kanunu. (1982, 20 Ocak). *T.C. Resmi Gazete* (Sayı 17580)
2797 Sayılı Yargıtay Kanunu. (1983, 8 Şubat). *T.C. Resmi Gazete* (Sayı 17953).
5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun. (2004, 26 Eylül). *T.C. Resmi Gazete* (Sayı 25606).
7062 Sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (2017, 12 Aralık). *T.C. Resmi Gazete* (Sayı 30268).

Anayasa Mahkemesi Görev ve Yetkileri, Erişim adresi:

<https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme/gorev-ve-yetkileri/norm-denetimi/>

- Anıl, A. (1992). Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, (01), ss.47-50. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36584>
- Aslan, V. (2022). Türkiye’de Yargı Organı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Erişim adresi: <https://avesis.istanbul.edu.tr/yayin/6b52f3f3-1e91-4a22-bba1-02e83a04c298/turkiyede-yargi-organi-sorunlar-ve-cozum-onerileri>
- Can, M. (2010). Yargı Reformu Üzerine Düşünceler. Mevzuat Dergisi, (152), <https://www.mevzuatdergisi.com/2010/08a/02.htm>
- Candan, E. Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Sisteminde Dönüşüm Bekleyen Bir Fonksiyon: Dış Denetim ve Sayıştay. *Denetim Dergisi*, (2), ss.6-24. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/208937>
- Ergül, O. Türkiye’de Anayasa Yargısı ve Son Anayasa Değişiklikleri. Erişim adresi: <http://odtuadt.com/turkiyede-anayasa-yargisi-ve-son-anayasa-degisiklikleri/>
- Gönenç, L. (2010). Yasaların Anayasaya Uygunluğunun Denetimi ve Anayasa Yargısı. Erişim adresi: [https://www.tepav.org.tr/upload/files/1295967249-5.Yasalarin Anayasaya Uygunluğunun Denetimi ve Anayasa Yargısı.pdf](https://www.tepav.org.tr/upload/files/1295967249-5.Yasalarin%20Anayasaya%20Uygunlugunun%20Denetimi%20ve%20Anayasa%20Yargisi.pdf)
- Gözler, K. ve Kaplan, G. (2018). *Kısa İdare Hukuku*. 12. Baskı, Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Güveyi, Ü. (2012). Anayasa Yargısı ve Demokrasi İlişkisi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XVI (3), 137-162. https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/16_3_6.pdf
- Işıkman, M. F. (2022). Türkiye’de Vergi Yargılama Süreci. C. Çataloluk ve D. Bozdoğan (Ed.) *Sosyal Bilimlerde Değişim ve Gelişim Yazıları V*. (ss.43-75). Ankara: İksad Yayınevi.
- İdare Hukuku ve İdari Yargı İşlemleri, Erişim adresi: http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/%C4%B0dare%20Hukuku%20ve%20%C4%B0dari%20Yarg%C4%B1%20%C4%B0%C5%9Flemleri.pdf
- Kırışık, F. (2018). *İdari Yargılama Hukuku*. 2. Baskı, İzmir: Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri.
- Kırışık, F. ve Öztürk, K. (2022). Kamu Yönetiminin Yargısal Denetimi ve Yargısal Denetimin Sınırları. Y. Uysal ve F. Güler (Ed.) *Kamu Yönetiminin Denetimi*. (ss.217-237). Ankara: Orion Kitabevi.
- Özdemir, G. (2010). Yüksek Seçim Kurulu’nun Niteliği. EÜHFD, XIV (1-2), ss. 111-133. Erişim adresi: https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/10/2010-XIV_1-6.pdf
- Süren K., Ö. (2009). Türkiye’de Yargının Örgütlenmesi ve Adalet Sisteminin Problemleri. *TBB Dergisi*, (85), ss.403-413. Erişim adresi: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2009-85-573>
- T.C. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı, Erişim adresi: <https://www.uyusmazlik.gov.tr/uyusmazlik-mahkemesinin-kurulusu#:~:text=Uyu%C5%9Fmazl%C4%B1k%20Mahkemesi%20%C3%9Cyeleri%3A,as%C4%B1l%20%C3%BC%C3%A7er%20yedek%20%C3%BCye%20se%C3%A7ilir.>
- Taytak, M. ve Sakınç, S. (2018). Sayıştay’ın Yargılama Fonksiyonu ve Sayıştay Yargısında Kanun Yolları. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 81-105. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/322597180_Sayistay'in_Yargilama_Fonksiyonu_ve_Sayistay_Yargisinda_Kanun_Yolları

- Tercan, E. (2014). Farklı Yargı Kollarına Mensup Mahkemeler Arasındaki Hüküm Uyuşmazlığı. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (2), ss. 1-46.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/155539>
- Türk Adalet Sistemi, Erişim adresi: <https://taa.gov.tr/yuklenenler/dosyalar/f29b2a4b-ce9d-482d-ae66-97a6864ca7eb-turk-yargi-sistemi-brosur-son-28.08.2020-tr1.pdf>
- Uzun D., C (2016). Yeni Anayasada Yüksek Yargı, Erişim adresi:
<https://setav.org/assets/uploads/2016/07/yeni-anayasada-yuksekk-yargi-pdf.pdf>
- Ürküten, E. (2018). Yargıtay Mevzuatı. Erişim adresi:
<https://www.yargitay.gov.tr/documents/ek1-1524570745.pdf>
- Yıldırım, U. T. (2021). Türk Siyasal Hayatında Anayasa Yargısı-Siyaset İlişkisi: Türk Anayasa Mahkemesi Üzerinden Bir Değerlendirme. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, 16 (1),
https://www.researchgate.net/publication/350574935_Turk_Siyasal_Hayatinda_Anayasa_Yargisi-Siyaset_Iliskisi_Turk_Anayasa_Mahkemesi_Uzerinden_Bir_Degerlendirme
- Yüksek Seçim Kurulunun Görev ve Yetkileri, Erişim adresi:
<https://www.ysk.gov.tr/tr/ysk-gorev-ve-yetkileri/1493>